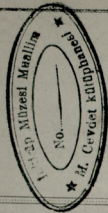

صافی : ۳۴

۷ مارچ ۱۹۱۸

ایکڑھی جلد

تیسری نسخہ

ادبیات و شاعری

سعد آباد شاعری

تاریخ بعض تحف تصادفاری وار: پوپولستان سلیاک وزیر اعظمی مقبول ابراهیم پاشا زمانی شاعران ایچون ناصل بر رفاه وسادت دوری اولیده، اوچبی سلطان احمد دامادی نو شیرلی راوری پاشاک صدارتی اوبله اولدی. حرب کورولورلرین، یکجیری عصیانرین اوزاق پاشایان استانبول، ساکن، کنیش بر ذوق حیاتی کچیررکن، شاعرلرده حیاک عمو آهنگه اویدیر، خیالری شیزاز و اسفانیدن، تیز و هارندن چورهره، بر آژده، کوزلرینک اوکنده دوران کوزلهلرک ترننه قوبولیلر. پادشاهده، وزیریده علمه، صنعتقارشی یوک، صیمی برعاقه کورتیورلری: غنایی حکمدار و وزیرلرک، عالری، صنعتکارلری تشویق و عیایه خصوصتده اسل عتعلری، اولره الیوک شکله انتقال ایتدی. آرتق یوکاقلری شاعرلرک لایق قائلری، هر کون بر آژ داهای کوزلهشن استانبولسومملری قابل اولامازی: سودیلر و یازدیلر: برچوق غزل، قصیده، ترفیل، تاریخله دیواریلر طولری. داهای فاحک ابلک آقایی صافندی کوندن بری شاعرلرک دهرن بر اشتیاق کورتترکری، کوزلهلرک ترنه چالیدیلر: استانبول، عیبادیوانلرده نه درجه قدر یاشایدی...؟ بوی آتلیق اوله پک کوچ بر ایش صایلماز. حیاتی اشک عیم دیوارلرک صیقلری آرسندن کورون شاعرلر، استانبولرک یونق عانی یونق آکشلیکه ترسیه، ممکن دک، مقصد اولامازلری؛ و حقیقتده اولامادیلر. استانبول ایچون یازلش آک کوزلر برصفتدی: آککز: «یه اوقاق بعض تعبدلارلای صفتله، شیزازده تقطیر ایدیلر سکر؛ شوخ و سیال طبعی، تقطیر ایدلش خیالریله، او دور مسیره لرین قویان شن سلسری روحزه یوکک بر موقیفته دیواریلش «نیم» ی شویله بر طرفه برافریسه، اعتراف اتمکله، او زمانکی استانبول دیوارلرده کورده کندن چوق داهای جانی، چوق داهای رنگیدی...

ابراهیم پاشا استانبولک هر طرفی کوزلهشدریمه، هر کوشده سرایلر، مدرسهلر، کینهانه و شیشهلر یایدیمه چالیشدیلر. او دور شاعرلرک دیوارلری بر آژ دفتنبه قارندیریمه، یونق یولی «تاریخلریله برابر یولی چوق قویای بر ایشدر: آیکیمده «پایان آگاه»، صالی یازاندی «امن آگاه»، نیغاله سرائی جواراندی «فرح آگاه»، دقتدارده ک نیغاله آگاه کی سیرالیه، مشهور طوفاک و باب هاپون چشمهلری، یوللر آرسندله آک اول کوزه

چاره ییلر. فقط کیم ییلر نه، ابراهیم پاشا آدی یوکون دهنلرده یولردن یوسونون آری ایکی اسله مترافق یولونور:

سعد آباد ونیم!

بکا قایرله، بوی «نیم» ک سعد آباد شرقلرینه عطف ایدیم. استانبولک قویو، آچاق، فقط کندیته چکیمک ایستنه صنعتکار بر روحلرک چوق بکله، جکی مژوی برکوشه سنده، سحرلی برقوق ریزبره یاراندی یوزدن ورژیا عالمی، «پاترونه» لرک آیاقلری آتندله اورندن قافضدن سوکرا بیله، «نیم» ک شرقلری «سعد آباد» ک اسکی سمود کونلری بزه اونوتدورمادی.

کاغدخانه، داهای فاحک اوغل «ایکینجی یازید» زماننده استانبولک باشلیجه سیرلرین بری صرسته یکشدی. یاوزوک نشانیجی «ناجی زاده جعفرچانی» مشهور «هوسنامه» سنده استانبولک ذوق کوشلرین صایرکن اولده اونونلور: «کنیش، چیچوره بر قیر. یانی ساطعی. هر طرف چنلر، کارلر سوله بیله، کنیش کولکلر یان آغاجلر اوکدر صیق که دالار بربرینه کیرمش. سرو ایله شمشاد ال ال طونوشش، روزکار اولرک اوستندن قوشه قوشه کوب کیدیور. عرعرده ک تازه ییشلکلری یارق صانه، اولن پرز دیلرک بر یزه برلاکت کلیمین دیبه الله یالواریلور. چنلرک آراسندن برده ایرماق آقیور. چندی کارلر بر آتس یازیمته، لالار یوقیلجیلره کیزور. کلرله شغلر ایرماق ماحرسته کزلیجه کوشولور: چوکه صوله سوکودلر آرسندله اسکی برعاشه وار: روزکار اسدیک، او سوکیلی قورومق ایچین، تیزدن سوکود دالاری یل بدن قوسته آکیلور... خلیج فیلیرک باچیلر، یونلار یالیرله سوله ندیک اوچی صعدن سوکرا کاغدخانه ک نه قدر رغبت قازاندی «اولا چلی» صافند، سیسلف چوق جانی، چوق رنگلی لسانیه اوزون اوزون آکلیور:

... او آن یاشایه واروب کاغدخانه یه کیمک ایچون افن آلمه. قرق آتوق صرف ایوب ایکی قویون وسائر ماکولات و مشغولوی آتوق یازار مناسیرلرین بش آلی آتا ایله خیلمریمز آلوب کاغدخانه نیرک سالدند درخت چنار سامستنه مک ایوب کچه کوندوز صحتخانه باشلاوب کویا هر شب و روز حسین پیترا ذوق ایدردک. مادیجی عرسندن تاشیر رمضان ایلمرک هالی تانایان اونجه به دکن کامل ایکی آت یوهری چنار آتلا عذارده اوله عیش و عشرت لور اولشدر که دیلر ایله تعبیری و قلدیلر ایله تحریری امکناسزد. استانبولک جمع اشراق و عیانی و میراندی هوپا چلیلی بر کاغدخانه قفاستنده اوچبیک مقادری مفتش خیمه کاهلر و سحایه و ناموسلر ال وادی ترین ایوب هر شب جمه خیملری نیجه کره بیک قنادیل و شمع عل و روغن و قافوس اختر مآوس

بر سافی

او منجه یله طاشندمی لاله دورنده قنادکانه صوک بر پیاله دورنده

اون آتلی یاشنه داخل اوشوخ سعدآباد چنای و بری ایدی اختلاله دورنده

لسانی شیوه شیرازدن نمونه ایدی عجمیستو رومک اماله دورنده

نقد ایدی دربار نظری بر سافی چک صرصله جالس سلاله دورنده

کال «قصرچنان» انچه سر بسر برشب او منجه یله طاشندمی لاله دورنده

نجمی کمال

ایله چران ایدرلری. هر سرا پرده اعیانه هر شب خواننده و سازنده مطربلر، احمد قوی، جواهر قوی، نازی قوی، غربای قوی، عقیقه قوی، زمره قوی، پوستالی قوی، یاقاق اوغل قوی، حاشونه قوی، سمور قاش قوی، چنک روبا، سلطان و مطبور، عود و قانولاری اوره کونا کون فصل ایوب تاسباحه چک برهای و هووی اولوردی کویا دجال خراج ایتدی. بعدالشا نیجه یوز بیک فتنک آسمان سوایه منتاب اولوب فریل، یغیرلر، کلنیکلر، بدلوچنارلر، دلجه کشتار، خروسلر و سائر انواع فتنکله آتش وروب کویا زمین کاغدخانه آتس اوردادیلر فورلری: «نیجه شاهی، اشکی، صار یوزان طویلی آتش ایوب صباحه قدر زمین و آتس رعندلر ایتکرتیلر. یوخیه لرین مامدا کاغدخانه نیلرک ایکی قورلده، بیک کیمک خیمه، احرام کلبدن و غیری کله ایزانن ساییلری قوروب کورون بحرای کاغدخانه عسکر مک ایتش ظن ایدرلری. ایکی بیک متجاوز دکانلارده ماکولات و مشروباندن مامدا جمیع ذی قیمت موجود اید، هر روز ووشنده هر میدهانه خیمه، آتشیاز، سحریاز، زورباز، رسن باز، برنده باز، کسه باز، قاریاز، سینی باز، آتی، مایون، جاره، کولک یازلر، قوقلاز، شباز، مطرق باز، شمشیراز، مهرباز، طاسباز، صاحب اوچیزو آتشی متجاوز یوللار جم اولوب یو جمع العرفاده عرض معرفت ایلمه ک بی حساب کار ایدرلری. درگاه عالی طرفندن درت اوطه یکجیری چوریاچیسو یو جیت کبرایه تبیین اولوب کایمجه یکجیری آقاسی کورشی صفتی آغا دخی کلوب تنیه و ناکید ایدرک کیدردی. کاغدخانه نهرده نیجیلرده شتارولک ایدردی. یو جیت عرفا هیچ بر تاریخده اوردادیلر.

استانبول خلقتک یویله عصرلرین بری سودکاری کاغدخانه «اوچبی سلطان احمد» ده پک چوق سهردی. استانبولک یاشندن یاشه کوشکلر،

« سر سعد آبادی سن بر کره عیدالوند کور »
نفراتی دیگر بر شرقی ، بو کون برنده پلار آسن
اسکی سعد آباد خیاباندرده ، کم پیلر نه دهرن ، نه
صعیی عسکر اوایندرمدی ...

* *

ابراهیم پاشاک « اسحق ، امعانی ، اشرف ، ورزی ،
شاکر ، کیم » کی برچوق قصیده جباری ، لاله دوریک
« سید وهی ، حقیق ، احمد علی ، عامر » کی ،
طاینتش یووک شاعرلی واردی . حتی « عثمان
زاده احمد نائب » ابراهیم پاشاک انهای و حکمدارک
فرمانیه « سلطان الشعرا » بیه نصب ایدیلدی .
حاجوکه تذکره محررلی ، باشقارنه شخصیه ایند
کاری مطنطن جله ره زغما ، زوالی « ندیم » خنده
« عصرک شرعاندن و عهدک فصاحتند بر عجم
ملک خصالدر ، اشعاری غایت خیل و گفتاری قتی
نیبلدر » طرزنده چوق سبطه ، باسمه قاب بر قاج
جمله حله کتفا ایدییوردی ... بوکون هرکجه

تاریخی حقیقت صایلان برچوق شیلر واردرکه ،
او حقیقتی زار آریانلر ایچون هیچده اوله دکدر ،
لاله دوری استانبولک هرکوشه سنده ، سعد آباد
طرحدله « جدول سم » اوزرنده ، « هادیون آباد »
شروانلرند یالکز « ندیم » شفرلرنک شوخ برادا ایله
عکس ایندیکنی ظن ایدهلر آکادیسور . ابراهیم
پاشاک متواضع کناچیسی ، حیاتنده اصلا یووک صمت
براستادی کی طایفه مشدی : حتی اقدسی ابراهیم
پاشا طرفدن بیه !

حیات داتا بیطلشدریغی و ترکیبش اوله بی
ایچون ، ذوق وصمت طلنده زمان قوتی برسوزک
یکزر : معین دورلرده معین ذوقلرک اوتونه آندبی .
جانلاندربنی ، حتی یووک قیمت و بریک برچوق
محصولر سوزوله سوزوله یوقاری طبهرله اولونور ؛
و نهایت ، هروردن یادکار اولارقی بر قاج قوتی قطره
قایرکه ، ملی ذوقک تقطیر ایندیکنی بو طهرله
اودورک دهاسی پاشا .

لاله دوری ایچونده یووله اولدی . شیدیدی
« لاله دوری » دیتنه ، مطلقا « سعد آباد » ی
« سعد آباد » ی خاطر لایحه ده اینترایسته من « ندیم » ی
دوشونبورز . چونکه لاله دوری وسعد آباد ، ندیمک
دواینده تقطیر ایدیلش کیدیر . باشقا ذوقلر ،
تذکره ، تعریفات دهتری ، وقعه نویسنار ،
بخاری ، دیوان قیداری ، سعد آباد حیاتک ، نقدر
دوغری اوورسه اولسون ، طیفنی کوستریر ؛
اونک ایچی یعنی اصل حقیقتی بره یالکز ، یالکز
« ندیم » دیورایلور ...

کورسین زاده محمد ذواد

مقدم شاهی ایله پولدی سعادت اول زمین
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل
غلایلان سر چشمه آب حیاتک عینی تا
هر نشیمن بر مفرح سیده کلاک
سرفراز اولقی دیلرسک جانده ای ماه لقا
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل

کوره مدی چشم جهان بر یووله باغ دلشن
دیر کورن بایسته تحسین ایله صد آفرین
مطلع برج سعادت چون یو باغ ای نازین
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل
آندمه تشریف ایدمه هر ساد رویان جهان
اتر ازشانه یو باغه سن ده ای سرور جهان
اولماسون شمس زهاری بردم ای نامهریان
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل

« محمد عغوی » نک سعد آباد قصیده سیله ، ندیمک
بو مناسبته یازدی :

باق ستایولک شو سعد آباد نو نیا تنه
آدمک جانلر قاتار آب وهواسی جاننه

مطلعی مشهور قصیده سی ، ویک بو قدر شیرت
قازانامان :

دید کی ای هنر آموز ظهیر وعری
نه طور ورسک اله آل خلایه سحر افشانی
طایف سوزلره یازوب وصفی سعد آبادک
ایله شیرین ینه کل دافقه عرائی
آندمه ایجاد اولان آثار جلک یک یک
نامی یاد قبولب شوقه کثیر یارانی
بنده اول امر شریف اوزره آلوب اله قل
یووله وصف المهدم اول نواثر دیشانی
بره مناسب بره دورمش او طوائف کوری
جمله کوزدن کچیریر سیره کلن خویانی
چک صفاک ایدجک نکیه هله خبر آباد
جمله ذوق اهل آتک زمرة درویشانی
کوره من آدمه الحق نه قدر وصف اینست
یهه تعیر اولونور غلایلانک سیرام
یوق بو ندیاده هله قصر چناتک مثلی
بیلدم وارمی جهان انجیره دخی اقرانی
چشمه نور ایسه نور آیت ایلر تقسیر
جدول سم ایله بولسه ذوق زب و شانی
یک کوزل موقفه دوشدی هله نشاط
کرچه کندی کوچوک اماک بو بوکدر شانی

یتلری حاوی دیگر قصیده سی ، او زمانک « سعد
آباد » یی آرزوق وضوح ایله آکلا تیلین قیبتی
پارچه لدر . فقط سعد آبادی خارجی سیاسیه دکل ،
اصل روحیه ، انچه لکلیه آکلامق ایچون « ندیم » ی
شفریلری حس ایدیه یلک انجاب ایدر . « صفائی نک
روایتنه کوره ندیمک سعد آباد چندیمکی زمان یازدی
« کیدم سرور روانم یوور سعد آباد » شفریه سیله ،

ماهر وره غزل

کوردم اوله مدوشنه بر شال آتوب لاهوردن
کل یشاقلر اوسته یشق طوختش نوردن

نرد یارلر بوشن ترمن داماتیه مست
ایندی بیک عشوه یله بر کاشانه فغفوردن
آتلادی دامن طوبوت اوچ چفته بر زور قبه
یکدی صاندمده نو آینه بلوردن

خلق سعد آباد ایکی ساحل بوخه فوج فوج
وعده تصرفنه افکش طو ترکن دوردن

« جدول سم » ک کنارندن بو آوارک کال
قویدی بر فواره زرین کی ماهور دن

محمد کمال

سر ایلرله دونا یلیدی بویسراده ، کاغذ خانه کندی سی
ایچون بر قصر پادیرمانی ابراهیم پاشیه امرایتدی .
او آرائی پای تختک یووک صفارنده « وهراسی » ک
پاشا اوزلرده ، رسمی لارده دولایوردی . ابراهیم
آدی دلبازنه سوکی متوغنه کوچوک قیاسده « وهراسی »
پادیرمق ایچین کجه کوندوز چالیشدی : مورخ
« راشد » ک آکلا دیتنه کوره ، اولان هرک امرای
دیکشدر هرک خبره خانه سن سکر یوز ذراع سافه اوزرنه
ایکی طرف صمر بر خیمبلر سوسلو برجر ایدیلدی ؛
وایکی عیرانک کنارنه اوتوز ستون اوزرنه بر قصر
پادیردی . قصرک اوکنده یووک بر حوض ،
غلایلانلر ، آغزین صولر دوکولن اذره سالر ،
یکجاده صمر دن حوضار و فیسقلر واردی . یالکز
بر حکمدار قصری بورانی زوی قدر جالاندیرمه یی
ایچون ، « صفائی » نک روایتنه کوره ، رجالن
ایک یوزی متجاوز آدمه نیر کاندنه غرصرله وریلدی ؛
اونلرده حکمدارک بولطنه قارشی برچوق مصفرلر
مکف قصرلر فورددور دق کاغذخانه اسکی بوش
قیلیری جالاندیرلر . ابراهیم پاشاک غرت و غنائی
سیاسیه بونون بو انشاکت ایکی آیدم یتدی .
آرق اینش شاعر قلمشادی . ابراهیم پاشا یووخوسده ده
اوک آتاق اولارقی « مبارک اوله سلطان احمد دولته
سعد آباد » تاریخی سوبلیدی . او ییچین ییچین
قصیدلر ، تاریخلر ، شفریلر تعقیب ایندی : ابراهیم
پاشیه هر وسیله ایله مطنطن قصیده لری برهن « استانبولی
هزاری » باشقا اوقدا شلرن دها صعیی دوا و ناری
بو وسیله ایله شو شرقی تنظیم ایندی :

جنت روی زمینی کورمک ایسترسک اکر
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل
هر طرف اولش منن نخل کلدن سر بر
ای نهال باغ عشوه باغ سعد آباده کل
آندمه رکن دولنک هر قصری بر باغ کزین
بخصوص اول قصر شاهی چو فردوس بر